

Etikk i kommunehelsetjenesten (EIK)

Reidar Pedersen, Senter for medisinsk etikk

Eksempler

- En sykehjemspasient vil ikke ha mat/drikke. Pårørende vil at alt skal gjøres.
- Hjerneskadet/vegetativ pasient, 30 år, flere sykehusinnleggelseser per år, behandlet hjemme (24 t/døgnet) i mange år. Hvor mye/hvor lenge?
- Eldre pasient med demens på sykehjem. Vil ikke vaskes og vil ikke ta medisiner.
- Dagbok til ung pasient med alvorlig psykisk utviklingshemning – hvem skal få vite hva?
- Skal vi bli venn med pasientene på facebook?

Sentrale etiske utfordringer kommunehelsetjenesten

- For lite ressurser, udekkede behov og prioritering
- Kvalitet, kompetanse, oppførsel og bemanning
- Varsling
- Informasjon og kommunikasjon
- Selvbestemmelse, samtykkekompetanse og bruk av tvang
- Samarbeid med pårørende
- Unnlattelse av livsforlengende behandling (inkludert ernæringssonde)
- Mishandling og vanstell av pasientene
- Vold mot helsepersonell
- Ulike kulturer og rasisme
- Tverrfaglig samarbeid og samhandling

Systematisk etisk refleksjon

- viktig for kvalitet, pasientsikkerhet, pasienters/pårørendes medvirkning
- bedre arbeidsmiljø og samarbeid
- ”jobben” kan ikke gjøres ferdig i grunnutdanningen
- begrenset kompetanse i klinisk etikk i helsetjenesten og UH-sektoren

Historikk

- 90-tallet – kliniske etikk-komiteer (KEK)
 - et prøveprosjekt
- 2000 – alle sykehus/helseforetak
- 2008 – Kommunehelsetjenesten (kompetanseløftet)
- 2011 – Psykiske helsetjenester (tvang)

- Finansiering – Helse- og omsorgsdepartementet og helsedirektoratet

Hvem (EIK)?

- Reidun Førde, 10 %
- Reidar Pedersen, 50 %
- Elisabeth Gjerberg, 50 %
- Lillian Lillemoen, 50 %
- Kristin Weaver 30 %
- ++

Aktiviteter

Utdanning

- Videre- og etterutdanning (seminar, kurs m.m.)
- Veiledning
- Mastergradskurs
- Grunnutdanningen
- **Forskning***
- **Formidling**
 - Nasjonal veileder for livsforlengende behandling
 - ACE- et hjelpemiddel for å vurdere samtykkekompetanse
 - Bærumsboka
- **Internasjonalt samarbeid**

Forskning

- Evalueringsstudier (eksempel Bærumsboka)
- Etikk og helsetjenester for eldre (eksempel 3 i.v. studien, Syke gamle studien, pasienter/pårørende)
- Begrensning av livsforlengende behandling (eksempel Anne Dreyer)
- Etikk og helsetjenester til barn
- Tvang, samtykkekompetanse og informert samtykke
- Etikk og kommunikasjon
- Prioriteringer (eksempel Siri Tønnesen)
- Pasientklager og uheldige hendelser
- Legerollen og medisinsens natur

Fremover – viktige tema/problemstillinger av felles interesse

- Forberedende samtaler og behandlingsintensitet i sykehjem
- Vurdering av samtykkekompetanse
- Etske utfordringer knyttet til samhandling
- Etske utfordringer i psykisk helsearbeid og rus

- Forskning, fagutvikling, forbedring av praksis, utdanning (etter- og videreutdanning, mastergradsmoduler)